

tidligere. Derimod have Præsterne været særdeles interesserede i, at Kapitelstærtten var høi, og deres Indberetninger have i Almindelighed ogsaa været høiere end de verdslige Øvrigheds, og naar nogle ærede Herrer, som have været med at gjøre disse Indberetninger, finde den nuværende Indretning saa fortrinlig, saa kan jeg derfor godt forstaae det; man kan ikke, siger man, finde den fuldkomne Retfærdighed, men saavidt den har været at finde, har man fundet den i den nuværende Indretning; hvor man selv har en Stemme med. Det er Noget, man kan forstaae; man kan med begge Hænder tage og føle paa, at det Raisonnement har Vægt. Men de ærede Herrer maae dog finde sig i, at andre svage Menneffer ikke kunne følge med; de maae finde sig i, at de, som skulle høre efter Kapitelstærtten og ere ubelukkede fra enhver Deeltagelse i Bestemmelsen angaaende Kapitelstærttens Størrelse, ikke kunne have en urokelig Tro paa den guddommelige Retfærdighed, hvormed enkelte Klasser sætte Kapitelstærtten. Det kan gjerne være, at den nuværende Bestemmelse kommer Retfærdigheden saa nær som muligt, men man er i vore Dage kommen til den Mening — hvad ganske vist Mange ansee for et Onde — at det ikke er nok, at Befolkningen behandles retfærdigt, men at den ogsaa selv maa erkjende det. Det er Noget, som mange Menneffer ikke have kunnet faae i deres Hoved; men det maa efterhaanden gaae igjennem alle vore Forhold, at Ordningen af enhver Sag stæer saaledes, at alle de Paagjældende erkjende, at de blive retfærdigt behandlede. — Det er ganske mærkeligt at høre af ærede Herrer, at de, der ville have Indberetningerne lagte fra Underøvrighederne over i Sogneforstandernes Haand, ikke ville det, fordi de ansee Kapitelstærtten, saaledes som den nu ansættes, for i Reglen at ansættes for høit, men fordi de troe, at man da vil faae den lavere; — man kunde jo her vende det om og sige, at de, der ikke ville have denne Forandring, modsætte sig den, ikke fordi de troe, at Kapitelstærtten ved den vil blive sat for lav, men fordi de troe, at den nu bliver sat høiere, end den da vil blive sat. Spørger man, hvem er det, der hidtil har bestemt Kapitelstærtten, saa maa Svaret blive, at

det ubelukkende har været Embedsmændene; dette var meget rigtigt i den absolutistiske Tid, hvor alle Undersaatterne vare Børn og behandlede som saadanne af deres Fader, Enevældskongen, der satte dem en Hovmester, og det var Embedsmændene. Disse var det ogsaa, som sagde, hvorledes Kapitelstærtten skulde være, og derefter skulde Børnene betale. Dette kunde som sagt være ganske rigtigt dengang, men det lader sig ikke gjøre nu. Vil man sige, at der skal være Statsembedsmænd med, saa siger jeg: de ere jo ogsaa tilstede efter Lovforslaget, idet man beholder de geistlige Embedsmænds Indberetninger; men man indsætter ved Siden deraf Befolkningens Repræsentanter som dem, der skulle give de tilsvarende Indberetninger; og vil man opstille, at det er vigtigt, at Præsterne afgive Indberetning ved Siden af Øvrigheden, forbi deres Indtægter beroe saa overordentlig meget paa Kapitelstærttens Sættelse, saa kan denne Tilstand ikke hævde sin Plads, seet fra det Forstandiges Standpunkt; vi høre jo bestandig, at det dreier sig om, hvad der er forstandigt eller ikke forstandigt — thi det kan ikke hævde sin Plads som forstandigt; at Øberne ikke ogsaa have en Stemme ved Indberetningerne ligesaavel som Modtagerne; — dette forekommer mig at være saa naturligt, saa forstandigt, at det Andet maa være uforstandigt. — Hvorledes man saa vender og dreier det, saa seer jeg ikke Andet, end at det har den fuldkomne Forstandighed for sig, hvad her er foreslaaet i § 1, og navnlig maa jeg gjentage, at efterat de juridiske Embedsmænd, som er den anden Række af de nuværende Indberettere, ere satte paa fast Gage med Bestemmelse om Sædomskrivning efter Kapitelstærtten, saa gaaer det meget mindre an at lade dem blive ved at være det; thi da vil det forunderlige Forhold, at Øberne ere aldeles ubelukkede, komme til at staae langt gresslere i den offentlige Mening — ja, jeg bragte et Fremmedord, da jeg i Diebliffet ikke kunde finde et bedre — det vil komme til at staae som noget Støgt, som noget Uhyggeligt, at, efterat ogsaa de verdslige Embedsmænd ere blevne Modtagere efter Kapitelstærtten, disse i Forening med de geistlige alene skulle gjøre de Indberetninger, hvorefter Kapitelstærtten sættes.